

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Ива Банкова Монева

относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (Счетоводство)

автор на дисертационното изследване: Росен Илиянов Колев, докторант от катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“, Свищов

тема на дисертационното изследване: „Съвременни подходи при отчитането на разходите и калкулирането на себестойността в промишлеността“

основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури, съгласно заповед № 1148 от 18.12.2019 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“, Свищов

I. *Общо представяне на дисертационния труд*

Дисертационният труд съдържа 248 страници, от които 226 страници основен текст, библиография и приложения. Включва 31 фигури, 11 таблици и 1 схема. Логиката на дисертацията следва възприетата традиционна структура и се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения (7 броя). Посочената структура на труда и неговото основно съдържание са подчинени на темата и на формулираните в увода обект, предмет, изследователски

проблем, теза, ограничения, цел и задачи. Библиографията обхваща 106 източника. Цитирано е коректно.

Не се установяват отклонения от нормите на научната и професионалната етика.

Авторефератът е композиран съгласно изискванията и отразява основните части от дисертацията.

II. Преценка на форма и съдържание на дисертационния труд

Формулирана и защитена е изследователска теза. Това, от една страна, е основание за характеризиране на дисертационното изследване като завършено, а от друга страна, като опит за дефиниране на потребности на индустрията по отношение на съвременните подходи при отчитането на разходите и калкулирането на себестойността, още повече, че темата е добре позната в теорията и специализираната литература, но не е застъпена в българската практика.

Методологията на изследването е коректна. На подходящи места в текста са организирани анализи, обобщения и изводи. Проличават авторовите знания по изследвания проблем. Като слабост може да се посочи разказвателността в параграфите на изследването. Липсва критично отношение, в тази материя има въпроси, по които би могло да се дискутира на теоретично и практико-приложно ниво.

В техническо, графично и стилово отношение работата е на добро ниво. Обемът е оптимален и главите на изследването са композирани съразмерно.

Част от авторовите виждания получават съответната публичност. Докторантът публикува самостоятелно 2 статии, 1 доклад и разработва глава от колективна монография. В тези публикации се интерпретират проблеми, разработени в труда. Всички те отразяват отделни моменти

от дисертацията и по този начин преди окончателното ѝ оформяне и защита са апробирани съществени части от нея.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационното изследване

Намирам, че приносите на Росен Колев в дисертационния труд са следните:

✓ Ретроспективно е описано отчитането на разходите и калкулирането на себестойността в българската счетоводна теория и практика. Изследвани са видове промишлени дейности и тяхното влияние върху отчитането на разходите и калкулирането на себестойността и са систематизирани класификационни признаци, въз основа на които са направени предложения за групиране на разходите в тези дейности.

✓ В рамките на извършеното анкетно проучване в практиката на предприятията от преработващата промишленост са аргументирани предложения за използването на нови синтетични сметки и разработени примерни номенклатури на статии на калкулация и на статии на разходи.

✓ Разработени са модели за счетоводно отчитане на възникнали нови обекти на счетоводно отчитане (напр. квоти за емисии на парникови газове) и във връзка с прилагането на системата “Standard costing” по отношение на отклоненията от стандартната себестойност.

✓ На база проведеното емпирично изследване в предприятията от преработващата промишленост са разработени симулационни модели за прилагането на системите „Direct costing“, „Standard costing“, „Time-driven Activity-based costing” за отчитане на разходите и калкулиране на

себестойността. Моделите са разработени с практически данни и е аргументирано тяхното използване в предприятията от преработващата промишленост.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

✓ В дисертационния труд се съдържат някои неточности и непълноти. Някои от критичните бележки са направени по-горе в рецензията. Нещо по-съществено е това, че не се установява как е формирана извадката от изследвани предприятия и доколко тя е значима и съществена. Целесъобразно е тези въпроси да бъдат уточнени.

✓ В дисертацията се говори за нови обекти на счетоводно отчитане в индустрията. Какви други нови обекти, освен квотите за емисии на парникови газове, може да посочите общо и в частност такива, които оказват влияние върху разходите и формирането на себестойността?

✓ Препоръката, която отправям към докторанта, е в пожеланието в бъдещата си работа да задълбочи още практико-приложните въпроси, разработвани в настоящия труд, тъй като тяхната актуалност и значимост ще продължава да е важна.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд притежава необходимата научна значимост за една докторска дисертация, което ми дава основание да го приема за завършен.

Като член на научното жури давам своята *положителна оценка* на дисертационния труд „Съвременни подходи при отчитането на разходите и калкулирането на себестойността в промишлеността” на

Росен Илианов Колев и предлагам на научното жури да му бъде присъдена образователна и научна степен „доктор” по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (Счетоводство).

доц. д-р Ива Монева

Варна,
20 януари 2020